

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ: ΤΑ ΦΥΛΑ ΣΤΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

Κείμενο

ΓΙΑΝΝΗΣ ΡΙΤΣΟΣ (1909-1990)

Επιτάφιος (απόσπασμα)

Ο Γιάννης Ρίτσος εμπνεύστηκε το ποίημα συγκινημένος από τον θρήνο μιας μάνας που έχασε το παιδί της την Πρωτομαγιά του 1936 σε διαδήλωση στη Θεσσαλονίκη.

Ήσουν καλός κι ήσουν γλυκός, κι είχες τις χάρες όλες,
όλα τα χάρδια του αγριού, του κήπου όλες τις βιόλες.

Το πόδι ελαφροπάτητο σαν τρυφερούλι ελάφι,
πάταγε το κατώφλι μας κι έλαμπε σα χρυσάφι.

Πώς θα γυρίσω μοναχή στο ερμαδιακό¹ καλύβι;
Έπεσε η νύχτα στην αυγή και το στρατί μου κρύβει.

Ωχ, δεν ακούστηκε ποτές και δεν μπορεί να γίνει
να καίγονται τα χείλια μου και να 'μαι μπρος στην κρήνη,

να 'μαι κοντά σου, αγόρι μου, και να σε κράζω, οϊμένα,
και συ μήτε να νοιάζεσαι για τη φτωχούλα εμένα.

Κανείς μη 'γγίξει απάνω του, παιδί μου είναι δικό μου.
Σιωπή· σιωπή· κουράστηκε, κοιμάται το μωρό μου.

Ποιος μου το πήρε; Ποιος μπορεί να μου το πάρει εμένα;
Άσπρισαν τα χειλάκια του, τα μάτια του κλεισμένα.

Δώστε μου, αϊτοί, νύχια, φτερά για ναν τους κυνηγήσω
και την καρδιά τους, μύγδαλο, ναν τήνε ροκανίσω.

Γιάννης Ρίτσος, *Επιτάφιος*. Αθήνα: Κέδρος 1979.

¹ έρημο

ΘΕΜΑ 2β

Να εντοπίσετε τρεις (3) αντιθέσεις και να παρουσιάσετε τη νοηματική και συναισθηματική τους λειτουργία.

(10 μονάδες)

ΘΕΜΑ 3. Ερμηνεία και παραγωγή λόγου (150 - 200 λέξεις)

Έχει παρατηρηθεί από κριτικούς αναγνώστες ότι το τελευταίο δίστιχο του ποιήματος συνδέεται με τα πρώτα τρία δίστιχα. Να διατυπώσετε την άποψή σας για το θέμα αυτό, χρησιμοποιώντας και υποστηρικτικά στοιχεία από όλο το κείμενο.

(40 μονάδες)